

Η άγνωστη παλαιοχριστιανική βασιλική του αγίου Λεωνίδα

Πολιτισμός / Αρχαιολογία

Μαρία - Φωτεινή Παπακωνσταντίνου, Αρχαιολόγος

Ο ναός του Μάρτυρα Λεωνίδα αποτελεί το σημαντικότερο υλικό τεκμήριο και μοναδικό ανασκαμμένο μνημείο της παλαιοχριστιανικής περιόδου στην Ευρυτανία. Ανήκει στον τύπο της τρίκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής εξωτερικών διαστάσεων 28Χ18,50 μ., με εγκάρσιο κλίτος στα ανατολικά που καταλήγει σε κόγχες και νάρθηκα στα δυτικά, χωρίς προσκτίσματα. Από την ανωδομή του κτιρίου διατηρήθηκαν σε μικρό ύψος οι περιμετρικοί τοίχοι και η βάση του συνθρόνου στην κόγχη του ιερού.

Στιγμές από την ξενάγηση των μαθητών στην παλαιοχριστιανική βασιλική του Αγίου Λεωνίδι.

Όλοι οι χώροι, πλην της κόγχης του ιερού, καλύπτονταν από ψηφι-δωτό, δάπεδο το οποίο διασώζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του, με φυτική και γεωμετρική διακόσμηση και σκηνές από το ζωικό βασίλειο (παραστάσεις με ζώα, πτηνά και ψάρια). Ιδιαίτερη σημασία μεταξύ των ψηφιδωτών έχουν οι αφιερωτικές επιγραφές, οκτώ τον αριθμό, στις οποίες αναφέρονται μέλη της τοπικής εκκλησιαστικής κοινότη-τας, η αφιέρωση του ναού στο Μάρτυρα Λεωνίδα και η χρονολογία κατασκευής των ψηφιδωτών, η οποία θα πρέπει να τοποθετηθεί στο β' τέταρτο του αι. μ.Χ.. Το κτήριο καταστράφηκε πιθανότατα από σεισμό, ίσως του 551 μ.Χ., τον οποίο ακολούθησε πυρκαγιά. Ο Άγιος Λεωνίδης είχε εκτεταμένη λατρεία κατά τον 5ο - 6ο αι. στην Κόρινθο, την Αθήνα (Βα-σιλική Ιλισσού) και ενδεχομένως την Θεσσαλία. Μετά τις καταστροφές του 6ου αι. το όνομα και η λατρεία του νεανία αγίου δεν εμφανίζονται ξανά.

Η βασιλική εντοπίστηκε το 1956 μετά από έντονες βροχο-πτώσεις. Η πλήρης αποκάλυψή της πραγματοποιήθηκε σε δύο ανασκαφικές περιόδους (1958 και 1959) με δαπάνες της Αρχαιολογικής Εταιρείας. Το 1966 έγινε απόσπαση, συντήρηση και επανατοποθέτηση των ψηφιδωτών. Ακολούθησε η συμπλήρωση της τοιχοδομί-ας και η τοποθέτηση ξύλινης στέγης, η οποία ανακαλεί την μορφή της στέγης των

ναών αυτού του τύπου. Οι εργασίες συντήρησης του δαπέδου επαναλήφθηκαν τα έτη 1975 και 1990. Περιμετρικά της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής έχει θεσμοθετηθεί Ζώνη Α προστασίας του αρχαι-ολογικού χώρου. Το 2013 τοποθετήθηκαν οδικές και ενημερωτικές πι-νακίδες και ελήφθησαν άμεσα μέτρα συντήρησης του κτιρί-ου και των ψηφιδωτών.

Μωσαϊκό της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής του Αγίου Λεωνίδι.

Μετά από πρόσκληση της Εφορείας στη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ευρυτανίας, η οποία διαβιβάστηκε σε όλα τα σχολεία της περιοχής, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά εκπαιδευτική ξενάγηση σε μαθητές του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Καρπενησίου από την αρχαιολόγο της Εφορείας κ. Αθανασία Τσόκα. Οι μαθητές παρέλαβαν εποπτικό υλικό και ξεναγήθηκαν στο εσωτερικό του ναού γνωρίζοντας τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του και την ιστορία του.

Η 24^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ευχαριστεί θερμά την Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά της και συμμετείχαν στην εκδήλωση, η οποία συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας βιωματικής σχέσης γνωριμίας με τον αρχαιολογικό πλούτο της περιοχής.

Η υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος εντάσσεται την γενικότερη

προσπάθεια της Εφορείας και των τοπικών αρχών για την περαιτέρω αποκατάσταση και ανάδειξη του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του, ώστε να αποτελέσει έναν οργανωμένο με σύγχρονες προδιαγραφές αρχαιολογικό χώρο και σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών στην περιοχή.

<http://bit.ly/1qeB2t4>